

Pohjois-Savon liitto

Arviointikertomus 2024

Sisällys

1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, kokoonpano ja työskentely	2
2 Vuoden 2024 toiminnan arviointimenetelmät.....	3
3 Toiminnallisten tavoitteiden arviointi.....	4
3.1 Aluekehitystehtävät	4
3.2 Alueiden käyttö.....	4
3.3 Hallinto	5
4 Taloudellisten tavoitteiden arviointi	5
5 Arvioinnin yhteenveto ja kehittämistavoitteet.....	5

1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, kokoonpano ja työskentely

Kuntalain 121 §:n mukaan maakuntavaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

1. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava maakuntavaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä
2. arvioitava, ovatko maakuntavaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
3. Lautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kuntayhtymän taseessa on kattamatonta alijäämää.
4. Lautakunnan tulee valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset tiedoksi maakuntavaltuustolle.
5. Lautakunnan tulee valmistella maakuntahallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Pohjois-Savon liiton hallintosäännön 55 §:n mukaan lautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
2. Huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta antaa maakuntavaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään maakuntavaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Maakuntavaltuusto valitsi 27.9.2021 kokouksessaan tarkastuslautakuntaan (2021–2025) seuraavat henkilöt:

Varsinainen jäsen	Varajäsenet
Ruotsalainen Olavi, pj.	Lahtinen Timo
Kautto Jani, vpj.	Kukkonen Eero
Oksman Merja	Kastari Tuija
Piiparinen Auli	Pulkka Maria
Väänänen Harri	Turpeinen Tero

Tarkastuslautakunta kokoontui kertomusvuonna kahdeksan kertaa. Tarkastuslautakunta perehtyi tehtäviin mm. kuulemalla maakuntajohtajaa, päävastuualueen vastaavia viranhaltijoita, päälliköitä sekä tilintarkastajaa. Käsiteltävinä asioina ovat olleet lisäksi tilinpäätös, hanketarkastukset, arviointikertomuksen laatiminen, sidonnaisuusilmoitusten käsittely ja talousarvion valmistelu.

Maakuntaliiton tilintarkastusyhteisönä on toiminut maakuntavaltuuston 27.9.2021 päätöksen mukaisesti vuonna 2024 KPMG Oy Ab. Kertomusvuonna vastuullisena tilintarkastajana toimi KHT, JHT Antti Kääriäinen. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Piia Kohonen.

Tarkastuslautakunta 2021-2025: Vasemmalta Auli Piiparinen, jäsen, Jani Kautto, vpj., Olavi Ruotsalainen, pj., Merja Oksman, jäsen, Piia Kohonen, sihteerä. Kuvasta puuttuu jäsen Harri Väänänen.

2 Vuoden 2024 toiminnan arviointimenetelmät

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointitoiminnan perusteeksi valtuustokautta 2021–2025 koskevan arviointisuunnitelman sekä vuosittaisen erillisen työohjelman, jossa on suunniteltu ja aikataulutettu arviointityöhön liittyvät ajankohtaisten asioiden ja liiton toiminnan seuraamiseen liittyvät yksilöidyt asiakokonaisuudet. Työohjelmaa on tarvittaessa päivitetty vuoden aikana vastaamaan tarpeiden mukaisia muutoksia esim. liiton uusien rekrytointien tai esille tulleiden merkittävien liiton toimintaan ja toimintaympäristöön vaikuttavien asioiden osalta.

Tarkastuslautakunta on kuullut vuonna 2024 kokousten yhteydessä seuraavia liiton viranhaltijoita ja työntekijöitä: maakuntajohtaja Tytti Määttä, aluekehitysjohtaja Satu Vehreävesa, vs. hallintojohtaja Riikka Pehkonen, suunnittelujohtaja Annaelina Isola, ohjelmapäällikkö Soile Juuti, yhteyspäällikkö Ossi Martikainen, maakuntainsinööri Patrick Hublin, henkilöstön edustaja Maarit Intke sekä hankepäällikkö Harriet Lonka Kokonaisturvallisuuden klusteri Pohjois-Savossa-hankkeesta. Lisäksi lautakunta on kuullut säännöllisesti arviointivuoden aikana tilintarkastajan raportointia tilintarkastukseen ja mahdollisiin tarkastushavaintoihin liittyen.

Tarkastuslautakunta on tutustunut liiton talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan vuodelle 2024, osavuosisraporttiin 30.6.2024 ja tilinpäätösasiakirjaan. Arviointi perustuu pääosin kuulemisista ja em. asiakirjoista saatuihin tietoihin.

Tarkastuslautakunta on osallistunut mahdollisuuksien mukaan koulutuksiin ja verkostoitumistilaisuuksiin yhdessä muiden maakuntaliittojen lautakuntien kanssa, ja näistä saatua havaintoja ja näkemyksiä on hyödynnetty arviointityössä. Vuonna 2024 osa lautakunnan jäsenistä osallistui 13.–14.8. Joensuussa järjestettyyn Itä-Suomen huippukokoukseen, jota lautakunta piti sisällöllisesti merkittävänä ja ajankohtaisena tilaisuutena. Lautakunta korostaa maakuntaliittojen luottamushenkilöiden vuosittaisen yhteistilaisuuksien tärkeyttä erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen alueen edunajamiseen liittyvien ajankohtaisasioiden käsittelyssä ja yhteistyön vahvistamisessa.

3 Toiminnallisten tavoitteiden arviointi

3.1 Aluekehitystehtävät

Tarkastuslautakunta toteaa, että aluekehityksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin: maakuntasuunnitelman 2040 ja maakuntaohjelman 2026–2029 valmistelu eteni suunnitellusti, rahoitus kohdentui maakunnan kehittämiskärkiin ja ennakointityötä jatkettiin.

Lautakunta toteaa, että EURA2021-järjestelmän keskeneräisyys on viivästyttänyt rahoituksen toimeenpanoa, mikä on heikentänyt aluekehittämistyön sujuvuutta ja aiheuttanut lisäkuormitusta rahoittajalle sekä tuenhakijoille. Positiivista kuitenkin on, että järjestelmän haasteista huolimatta myönnetyn tuen määrä on ollut kasvussa jo toista vuotta peräkkäin. Vuonna 2024 Pohjois-Savon liitto myönsi rahoitusta yhteensä 17,67 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota väestökehityksen taustalla oleviin haasteisiin, jotka muodostavat pitkän aikavälin riskin maakunnan elinvoimalle. Ikärakenteen vinoutuminen sekä väestön väheneminen jäsenkunnissa korostavat pitkäjänteisten ja vaikuttavien toimenpiteiden tarvetta maakunnan vetovoiman ja pitovoiman vahvistamiseksi. Koulutus- ja työvoimatarpeiden ennakointitiedon todetaan antavan olennaista tukea päätöksentekoon, jotta osaavan työvoiman saatavuus voidaan turvata myös tulevaisuudessa.

Tarkastuslautakunta on kuullut ohjelmapäällikkö Soile Juutia Pohjois-Savon liiton rahoittamista EAKR- ja JTF-hankkeista, johon perustuen lautakunta valitsi kaksi hanketta tarkastuskohteeksi. Lautakunta tutustui Itä-Suomen yliopiston toteuttaman *KAMUT-kasvua mansikoille uusista tekniikoista*-hankkeen (JTF) tiloihin ja toimintaan, ja totesi hankkeen edistävän viljelyn kestävää uudistumista, omavaraisuutta ja paikallista elinvoimaa. Toiseksi hanketarkastuskohteeksi tarkastuslautakunta valitsi *Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon (SISU)* -hankkeen (EAKR), pää toteuttajana Kuopion kaupunki. Tarkastuslautakunta arvioi hankkeen vahvistavan Pohjois-Savon kuntien ilmastotyön suunnitelmallisuutta ja yhteistyötä, juurruttaen ilmastotoimet osaksi kuntien johtamista ja tukien maakunnan kestävän kehityksen tavoitteita. Lautakunta toteaa hankkeiden toteutuksen olleen tavoitteiden mukaisia, eikä niistä löytynyt huomautettavaa.

3.2 Alueiden käyttö

Tarkastuslautakunta on kuullut suunnittelujohtaja Annaelina Isolaa erityisesti maakuntakaava 2040:n toisen vaiheen etenemisestä ja kaavatyöhön liittyvästä resursoinnista. Kaavaprosessi eteni tiiviisti koko vuoden ajan, ja kaavan hyväksyminen maakuntavaltuustossa joulukuussa 2024 oli tärkeä ja odotettu edistysaskel. Lautakunta pitää myönteisenä, että maakuntakaavan kolmannen vaiheen valmistelu on jo käynnissä, ja sen tueksi on edistetty selvityksiä muun muassa tuulivoimasta, vetylaakso ratkaisusta sekä seudullisesti merkittävästä vähittäiskaupasta.

Pohjois-Savon liitto on jatkanut aktiivista vaikuttamistyötä maakunnan liikennejärjestelmän ja saavutettavuuden parantamiseksi, sekä valtakunnallisissa, että alueellisissa yhteistyöverkostoissa. Lautakunta toteaa, että saavutettavuus on keskeinen osa maakunnan elinvoimaa ja aluekehitystä, ja pitää tärkeänä, että liitto jatkaa johdonmukaista ja pitkäjänteistä vaikuttamista liikenneinfrastruktuurin ja yhteyksien kehittämiseksi niin maakunnassa kuin kansallisella tasolla.

Lautakunta on kuullut myös *Kokonaisturvallisuuden klusteri Pohjois-Savossa*-hankkeen hankepäällikkö Harriet Lonkaa. Lautakunta pitää hanketta ajankohtaisena ja merkittävänä, sillä se tukee alueellista varautumista ja edistää yrityslähtöisiä ratkaisuja muuttuvassa toimintaympäristössä.

3.3 Hallinto

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan hallinnon päävastuualueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024 toteutuivat hyvin. Toimintaa on kehitetty suunnitelmallisesti erityisesti henkilöstöjohtamisen, sähköisten työkalujen, ml. tekoälyn, viestinnän ja vaikuttamistyön osalta.

Lautakunta pitää myönteisenä, että palkkausjärjestelmän uudistamista on jatkettu yhteistyössä henkilöstön kanssa ajantasaistamalla henkilökohtaisen työsuorituksen arviointikriteeristöä. Lautakunnan näkemyksen mukaan henkilöstön resurssointi on ollut riittävä.

Vaikuttamistyötä lautakunta pitää kattavana ja tavoitteellisenä. Edunajamisen painopisteet on tunnistettu selkeästi, ja ne näkyvät liiton toiminnassa johdonmukaisesti eri tasoilla.

4 Taloudellisten tavoitteiden arviointi

Vuosi 2024 on toteutunut taloudellisesti positiivisesti. Tilinpäätöksen mukaisesti toimintamenot alittuivat ja tulot ylittyivät, mikä osaltaan osoittaa vastuullista taloudenpitoa ja suunnitelmallista resurssien hallintaa. Lautakunta kuitenkin toteaa, että maakuntatalon korkeat vuokratkustannukset ja matala käyttöaste koetaan taloudellisenä haasteena. Tilikauden tulos ennen rahastokirjauksia oli -27.831 euroa, mutta kun mukaan lasketaan siirto Pohjois-Savon kehittämisrahastosta (304.772 euroa), muodostui tilikauden ylijäämäksi 176.941 euroa.

Maakuntahallitus on päättänyt esittää valtuustolle em. ylijäämän siirtämistä Pohjois-Savon kehittämisrahastoon. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan ylijäämän kohdistaminen kehittämisrahastoon lisää jäsenkuntien mahdollisuuksia maakuntaa kehittävien hankkeiden toteuttamiseksi.

Lautakunta on saanut tilintarkastajan toimittaman loppuraportin 12.5.2025 ja käsitellyt tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2024.

5 Arvioinnin yhteenveto ja kehittämistavoitteet

Pohjois-Savon liiton toiminta perustuu suurelta osin aluekehittämisen, alueiden käytön suunnitteluun (maakuntakaavoitus) sekä maakunnan ja jäsenkuntien edunajamiseen ja sitä kautta asioihin vaikuttamiseen. Tulokset näkyvät parhaimmillaan eri organisaatioiden päätöksenteon kautta maakunnan positiivisessa kehityksessä pidemmällä kuin yhden toimintavuoden ajanjaksolla. Tarkastuslautakunta toteaa, että Pohjois-Savon liiton on tärkeää varautua ennakoivasti meneillään olevaan rakennus- ja kaavoituslainsäädännön uudistukseen.

Maakuntahallitus hyväksyi vuoden 2024 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kokouksessaan 31.3.2025. Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin perusteella maakuntavaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet suunnitellusti. Tilinpäätösasiakirja antaa kattavan ja havainnollisen kuvan Pohjois-Savon liiton toiminnasta ja taloudesta vuonna 2024. Asiakirjassa on kuvattu selkeästi päävastuualueittaiset tavoitteet, toteutuneet toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus. Tilintarkastajan laatimassa tilintarkastuskertomuksessa ei ole esitetty huomautettavaa vuodelta 2024.

Tarkastuslautakunta on arviointisuunnitelman mukaisesti seurannut jäsenkuntien maksuosuuk-sien kehitystä. Lautakunta toteaa, että liiton toiminta on pysynyt taloudellisesti kestäväällä pohjalla ja toiminnallisesti tehokkaana suhteessa jäsenkuntien taloudelliseen kantokykyyn. Lautakunta toteaa, että jäsenkuntien maksuosuudet ovat pysyneet edellisvuosien tasolla. Lautakunta korostaa,

että hankkeiden talousseurannan tulee olla riittävän huolellista, jotta omarahoitusosuudet pysyvät hallinnassa eikä niitä tule katettavaksi jäsenkuntien maksuosuuksilla.

Viestintä ja tiedottaminen ovat edelleen keskeisiä tekijöitä Pohjois-Savon liiton roolin tunnetuksi tekemisessä. Lautakunta pitää tärkeänä, että liitto viestii aktiivisesti jäsenkunnille ja muille sidosryhmille erityisesti kehittämistyön tukemisesta hankerahoituksen keinoin. Myönnettyjen rahoitusvaltuuksien täysimääräinen ja vaikuttava hyödyntäminen on koko maakunnan etu ja edellyttää selkeää viestintää saatavilla olevista mahdollisuuksista.

Lautakunta painottaa edelleenkin Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien välisen vuorovaikutus- ja vaikuttamisyhteistyön merkitystä, sillä alueen erityispiirteet ja aluerakenteelliset haasteet edellyttävät vahvaa ja koordinoitua edunvalvontaa kansallisessa ja EU-tason päätöksenteossa.

Tarkastuslautakunta kiittää maakuntaliiton toimielimiä ja henkilöstöä sen toiminnasta valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisesta sekä maakunnan asukkaiden, kuntien ja elinkeinoelämän parhaaksi tehdystä työstä.

Kuopiossa 12.5.2025

Olavi Ruotsalainen
puheenjohtaja

Jani Kautto
varapuheenjohtaja

Merja Oksman
jäsen

Auli Piiparinen
jäsen

Harri Väänänen
jäsen

This documents contains 7 pages before this page

Dokumentet inneholder 7 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 7 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 7 sider før denne side

Detta dokument innehåller 7 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende